ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
19 Σεπτεμβρίου 1985 *

Στην υπόθεση 192/83,

Ελληνική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον Γιάννο Κρανιδιώτη, ειδικό σύμβουλο του Υπουργείου Εξωτερικών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Ελληνικής Δημοκρατίας, 117, Val-Sainte-Croix,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από το Δημήτριο Γκουλούση, νομικό σύμβουλο, και τον Bernhard Jansen, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Manfred Beschel, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως του κανονισμού 1615/83 της Επιτροπής, της 15ης Ιουνίου 1983, περί τροποποιήσεως του κανονισμού 1602/82 περί καθορισμού των συντελεστών που πρέπει να εφαρμοστούν στο ποσό της ενισχύσεως στην παραγωγή για τον τοματοπολτό και τα αποξηραμένα δαμάσκηνα καθώς και στην ελάχιστη τιμή που καθορίζεται για τα αποξηραμένα δαμάσκηνα d'Ente, και του κανονισμού 1618/83 της Επιτροπής, της 15ης Ιουνίου 1983, περί καθορισμού της ελάχιστης τιμής που πρέπει να πληρώνεται στους παραγωγούς, καθώς και του ποσού ενισχύσεως στην παραγωγή για ορισμένα μεταποιημένα προϊόντα με βάση τα οπωροκηπευτικά, για την περίοδο 1983-1984,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, G. Bosco, O. Due και K. Κακούρη, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann και R. Joliet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: D. Louterman, υπάλληλος διοικήσεως

μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Φεβρουαρίου 1985,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα πραγματικά περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 12 Σεπτεμβρίου 1983, η Ελληνική Δημοκρατία άσκησε, δυνάμει του άρθρου 173, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί την ακύρωση του κανονισμού 1615/83 της Επιτροπής, της 15ης Ιουνίου 1983, περί καθορισμού των συντελεστών που πρέπει να εφαρμοστούν στο ποσό της ενισχύσεως στην παραγωγή για τον τοματοπολτό (ΕΕ L 159, σ. 48), και του κανονισμού 1618/83 της Επιτροπής, της 15ης Ιουνίου 1983, περί καθορισμού της ελάχιστης τιμής που πρέπει να πληρώνεται στους παραγωγούς, καθώς και του ποσού ενισχύσεως στην παραγωγή για ορισμένα μεταποιημένα προϊόντα με βάση τα οπωροκηπευτικά, για την περίοδο 1983-1984 (ΕΕ L 159, σ. 52), κατά το μέτρο που ο κανονισμός αυτός αφορά τον καθορισμό της ενίσχυσης στην παραγωγή τοματοπολτού και ροδακίνων σε σιρόπι.

Επί του πλαισίου και του αντικειμένου της διαφοράς

2 Προκειμένου να προσδιοριστεί το νομικό πλαίσιο της διαφοράς, πρέπει να υπομνηστεί ότι με τον κανονισμό 516/77 του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 1977 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/017, σ. 226), κωδικοποιήθηκε το σύνολο των διατάξεων που αφορούν την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών και ότι, κατά το άρθρο 20 του εν λόγω κανονισμού, η διαχείριση της οργάνωσης αγοράς ανατίθεται στην Επιτροπή, η οποία θεσπίζει μέτρα κατά το λεγόμενο σύστημα « της επιτροπής διαχειρίσεως ». Με τον κανονισμό 1152/78, της 30ής Μαΐου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/021, σ. 94), το Συμβούλιο συμπλήρωσε την οργάνωση αυτή εισάγοντας στον κανονισμό 516/77 σειρά νέων άρθρων, 3α έως 3γ, με τα οποία θέσπισε καθεστώς ενισχύσεως στην παραγωγή ορισμένων προϊόντων, μεταξύ των οποίων ο τοματοπολτός και τα ροδάκινα σε σιρόπι. Κατά το προοίμιο του κανονισμού αυτού, με το καθεστώς αυτό επιδιώκεται « τα κοινοτικά προϊόντα να καταστούν περισσότερο ανταγωνιστικά με τη θέσπιση των αναγκαίων μέτρων, τα οποία επιτρέπουν την πώληση των προϊόντων αυτών σε τιμές ανταγωνιστικές, σε σχέση προς τις τιμές που εφαρμόζονται από τις κυριότερες τρίτες χώρες παραγωγούς ».

3 Κατά το άρθρο 3α, το καθεστώς ενισχύσεως στηρίζεται σε συμβάσεις που συνδέουν τους παραγωγούς με τους μεταποιητές. Για τις παραδόσεις που πραγματοποιούνται βάσει των συμβάσεων αυτών, καθορίζεται « ελαχίστη τιμή », την οποία οι μεταποιητές πρέπει να καταβάλλουν στους παραγωγούς. Η τιμή αυτή υπολογίστηκε βάσει του μέσου όρου των τιμών που κατέβαλαν οι μεταποιητές για την πρώτη ύλη κατά την περίοδο εμπορίας που προηγήθηκε της εισαγωγής του νέου καθεστώτος· η ελαχίστη τιμή αναπροσαρμοζόταν, από περίοδο σε περίοδο, λαμβανομένης υπόψη της εξελίξεως τόσο των τιμών της πρώτης ύλης όσο και του κόστους παραγωγής.

4 Το άρθρο 3β ορίζει ότι το ποσό της ενισχύσεως καθορίζεται κατά τρόπο, ώστε να αντισταθμίζει τη διαφορά μεταξύ του επιπέδου των τιμών των κοινοτικών προϊόντων και των τιμών των προϊόντων τρίτων χωρών, για τον προσδιορισμό δε του επιπέδου των τιμών των κοινοτικών προϊόντων λαμβάνονται υπόψη η ελαχίστη τιμή που καθορίστηκε βάσει των κριτηρίων του άρθρου 3α και τα « έξοδα μεταποιήσεως », τα οποία προσδιορίζονται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιχειρήσεις που έχουν το υψηλότερο κόστος.

5 Κατά το άρθρο 3γ, οι λεπτομέρειες εφαρμογής των άρθρων 3α και 3β καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 20, ήτοι από την Επιτροπή, η οποία αποφασίζει κατά τη διαδικασία « της επιτροπής διαχειρίσεως ». Ο καθορισμός του ύψους της ενισχύσεως και της ελαχίστης τιμής πραγματοποιείται με τον ίδιο τρόπο.

6 Βάσει του άρθρου 3γ του κανονισμού 516/77, η Επιτροπή καθόρισε το ποσό των ενισχύσεων για τις διαδοχικές περιόδους. Για τον τοματοπολτό ειδικότερα, η ενίσχυση καθορίζεται για προϊόν ορισμένου τυποποιημένου βαθμού συμπυκνώσεως, περιεκτικότητας σε ξηρό εκχύλισμα 28 έως 30 %, συσκευασμένο σε πρότυπες συσκευασίες ορισμένου βάρους, το οποίο εποίκιλλε ανάλογα με την περίοδο. Με τον κανονισμό 1610/78, της 10ης Ιουλίου 1978 (JO L 188, σ. 19), η Επιτροπή καθόρισε « συντελεστές », που απέβλεπαν στο να ληφθούν υπόψη ταυτόχρονα οι διάφοροι βαθμοί συμπυκνώσεως του προϊόντος και η αύξουσα επίπτωση που ασκούν επί της τιμής οι συσκευασίες που είναι μικρότερες από τη συσκευασία που ελήφθη ως πρότυπο από τον κανονισμό που καθόρισε το ποσό των ενισχύσεων. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι συντελεστές αυτοί εφαρμόζονται στο ποσό της ενίσχυσης που καθορίζεται για το πρότυπο προϊόν και όχι στα διάφορα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ποσού της ενίσχυσης.

7 Σ' αυτό το στάδιο της εξέλιξης της κοινοτικής ρύθμισης υπογράφηκε η Πράξη Προσχωρήσεως της Ελλάδας (ΕΕ ειδ. έκδ. της 19.11.1979). Τα άρθρα 58 και 59 της εν

λόγω Πράξεως προβλέπουν σύστημα βαθμιαίας προσεγγίσεως των ελληνικών γεωργικών τιμών προς το επίπεδο που προκύπτει από τις διάφορες κοινές οργανώσεις αγοράς. Ως σημείο αφετηρίας το άρθρο 58, παράγραφος 2, εξασφαλίζει στους έλληνες παραγωγούς τιμές αγοράς που είναι ισοδύναμες προς τις επιτευχθείσες υπό το προηγούμενο εθνικό καθεστώς. Το άρθρο 59, παράγραφος 2, προβλέπει, για τα μεταποιημένα προϊόντα με βάση τομάτες ή ροδάκινα που υπάγονται στον κανονισμό 516/77, προσέγγιση σε επτά στάδια, που ρυθμίζονται αναλυτικά στη συνέχεια της ίδιας διάταξης.

8 Το άρθρο 103 της Πράξης Προσχωρήσεως προσδιορίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής στην Ελλάδα του καθεστώτος ενισχύσεως το οποίο προβλέπεται στον κανονισμό 516/77. Η παράγραφος 1 του εν λόγω άρθρου ορίζει ότι η ελαχίστη τιμή που αναφέρεται στο άρθρο 3α του κανονισμού 516/77 καθορίζεται με βάση τις τιμές οι οποίες καταβάλλονται στους παραγωγούς στην Ελλάδα, για το προϊόν που προορίζεται για μεταποίηση, οι οποίες έχουν διαπιστωθεί κατά τη διάρκεια αντιπροσωπευτικής περιόδου που θα καθοριστεί, υπό το προηγούμενο εθνικό καθεστώς. Η περίοδος αυτή ορίστηκε με τον κανονισμό 41/81 του Συμβουλίου, της 1ης Ιανουαρίου 1981 (ΕΕ L 3, σ. 12).

9 Κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 103, το ποσό της κοινοτικής ενίσχυσης που χορηγείται στην Ελλάδα καθορίζεται με τρόπο ώστε να αντισταθμίζει τη διαφορά μεταξύ του επιπέδου των τιμών των προϊόντων τρίτων χωρών, που προσδιορίζεται κατά το άρθρο 3β του κανονισμού 516/77, αφενός, και του επιπέδου των τιμών των ελληνικών προϊόντων, που προσδιορίζεται λαμβανομένης υπόψη της ελαχίστης τιμής, που διαπιστώνεται όπως αναφέρεται πιο πάνω, και των εξόδων μεταποιήσεως « που ισχύουν στην Ελλάδα », αφετέρου.

10 Κατ' εφαρμογή, λοιπόν, όλων αυτών των διατάξεων, η Επιτροπή καθόρισε, για πρώτη φορά με τον κανονισμό 1963/81, της 10ης Ιουλίου 1981 (ΕΕ L 192, σ. 16), ενόψει της περιόδου 1981-1982 ποσά ενισχύσεως στην παραγωγή διαφορετικά για τα λοιπά κράτη μέλη εκτός από την Ελλάδα, αφενός, και για την Ελλάδα, αφετέρου. Ταυτόχρονα η Επιτροπή καθόρισε, με τον κανονισμό 1962/81, της 10ης Ιουλίου 1981 (ΕΕ L 192, σ. 13), τους συντελεστές, που απέβλεπαν στο να ληφθεί υπόψη η διαφορά εξόδων που οφείλεται στη συσκευασία των προϊόντων. Ο κανονισμός αυτός είναι καταρχήν ταυτόσημος με τον αρχικό κανονισμό 1610/78.

11 Οι ενισχύσεις στην παραγωγή καθορίστηκαν, βάσει των ίδιων πάντα αρχών, με τον κανονισμό 1585/82 της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 1982, για την περίοδο 1982-1983· παράλληλα, οι συντελεστές περιελήφθησαν αυτούσιοι στον κανονισμό 1602/82 της Επιτροπής, της 22ας Ιουνίου 1982 (ΕΕ L 179, σ. 16).

12 Για την περίοδο 1983-1984, οι ενισχύσεις καθορίστηκαν με τον κανονισμό 1618/83 της Επιτροπής, της 15ης Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 159, σ. 52). Ο κανονισμός 1615/83 της Επιτροπής, της 15ης Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 159, σ. 48), παρέτεινε την ισχύ, για την ίδια περίοδο, των συντελεστών που είχαν καθοριστεί με τον κανονισμό 1602/82.

13 Οι δύο τελευταίοι κανονισμοί και μόνο αποτελούν το αντικείμενο της προσφυγής ακυρώσεως που άσκησε η Ελληνική Δημοκρατία. Όπως, εξάλλου, προκύπτει από τα αιτήματα της προσφυγής και από τις εξηγήσεις που δόθηκαν κατά τη διαδικασία, η προσφυγή αφορά, στην πραγματικότητα, ορισμένα μόνο στοιχεία των κανονισμών αυτών, ήτοι:

α) ως προς τον κανονισμό 1618/83: το ποσό της ενισχύσεως που χορηγείται στους έλληνες παραγωγούς για τον τοματοπολτό (άρθρο 1, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση) και για τα ροδάκινα τα διατηρούμενα σε σιρόπι (άρθρο 6, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση), εννοείται δε ότι αμφισβητείται μόνο ο προσδιορισμός των « εξόδων μεταποιήσεως »·

β) ως προς τον κανονισμό 1615/83: τους συντελεστές κατά το μέτρο που εφαρμόζονται στις συσκευασίες που είναι μικρότερες από τη συσκευασία του 1,5 kg που λαμβάνεται κατά τον κανονισμό 1618/83 ως η πρότυπη συσκευασία.

14 Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, όπως οριοθετήθηκε πιο πάνω, πρέπει να κριθούν οι λόγοι που προβάλλει η Ελληνική Δημοκρατία κατά των δύο κανονισμών τους οποίους προσβάλλει με την προσφυγή.

Επί του ζητήματος των « εξόδων μεταποιήσεως »

15 Η Ελληνική Δημοκρατία προβάλλει επ' αυτού δύο κατηγορίες επιχειρημάτων: αφενός, ότι η Επιτροπή δεν εκτίμησε ορθώς τα στοιχεία των εξόδων μεταποιήσεως, για τον τοματοπολτό και τα ροδάκινα σε σιρόπι, και αφετέρου, ότι, για να εκφραστούν τα ποσά σε δραχμές, μετατράπηκαν με εσφαλμένη νομισματική μέθοδο.

Ως προς τη μέθοδο εκτιμήσεως

16 Η Ελληνική Δημοκρατία υπενθυμίζει ότι το άρθρο 103 της Πράξης Προσχωρήσεως επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να καθορίζει την ενίσχυση προς τους έλληνες παραγωγούς βάσει του συνολικού κόστους των ελληνικών προϊόντων, δηλαδή βάσει

της τιμής της πρώτης ύλης και των εξόδων μεταποιήσεως που ισχύουν στην Ελλάδα. Κατ' αίτηση της Επιτροπής η Ελληνική Δημοκρατία κοινοποίησε, ενόψει της περιόδου 1983-1984, το μέσο σταθμισμένο κόστος μεταποιήσεως του τοματοπολτού και των ροδακίνων, το οποίο προσδιόρισε κατόπιν αντιπροσωπευτικής έρευνας την οποία διεξήγαγε σε μονάδες μεταποιήσεως που βρίσκονται στην Ελλάδα. Η Επιτροπή δεν δέχτηκε τα στοιχεία αυτά με την αιτιολογία ότι ήταν αυθαίρετα και ότι η Ελληνική Δημοκρατία παρέλειψε να δικαιολογήσει τη μέθοδο υπολογισμού της. Η Επιτροπή, από την άλλη πλευρά, εφαρμόζοντας μέθοδο κατ' αποκοπή υπολογισμού, προσδιόρισε τα έξοδα μεταποιήσεως για την περίοδο 1983-1984 βάσει των εξόδων που είχε δεχτεί για την προηγούμενη περίοδο, αυξημένων κατά το ποσοστό του πληθωρισμού. Περαίνοντας, η Ελληνική Δημοκρατία ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή, μη προβαίνοντας σε συγκεκριμένη και θεμελιωμένη εκτίμηση των εξόδων μεταποιήσεως, παραβίασε δικαίωμα το οποίο εξασφαλίζεται στην Ελλάδα από την Πράξη Προσχωρήσεως.

17 Η Επιτροπή αμύνεται ισχυριζόμενη ότι το άρθρο 103, παράγραφος 3, της Πράξης Προσχωρήσεως της επιβάλλει μεν την υποχρέωση να λαμβάνει υπόψη, για τον υπολογισμό της ενίσχυσης, τα έξοδα μεταποιήσεως που ισχύουν στην Ελλάδα, αλλά ότι η διάταξη αυτή δεν επιβάλλει καμία συγκεκριμένη μέθοδο για τον προσδιορισμό των εξόδων αυτών. Για την υπό κρίση περίοδο, η Επιτροπή εφάρμοσε για την Ελλάδα την ίδια μέθοδο που χρησιμοποίησε κατά ενιαίο τρόπο για όλα τα κράτη μέλη και η οποία συνίστατο στο να δέχεται τα έξοδα μεταποιήσεως που δήλωναν οι εθνικές αρχές, κατά το μέτρο που αυτά δεν υπερέβαιναν το ποσό των εξόδων μεταποιήσεως που είχε γίνει δεκτό για την προηγούμενη περίοδο, αυξημένο κατά το ποσοστό του πληθωρισμού που διαπιστώθηκε κατά το αντίστοιχο έτος. Για την Ελλάδα, το ποσοστό αυτό του πληθωρισμού, όπως κοινοποιήθηκε από τις νομισματικές αρχές της Ελληνικής Δημοκρατίας, ήταν, για το υπό κρίση χρονικό διάστημα, 19,1 %. Δεδομένου ότι τα ποσά που δήλωσαν οι ελληνικές αρχές υπερέβαιναν το επίπεδο αυτό, η Επιτροπή έλαβε ως βάση των υπολογισμών της τα έξοδα μεταποιήσεως που ίσχυαν για την προηγούμενη περίοδο, αυξημένα κατά το ποσοστό του πληθωρισμού στην Ελλάδα, για να καταλήξει στα « έξοδα μεταποιήσεως που ισχύουν στην Ελλάδα » κατά την έννοια του άρθρου 103, παράγραφος 3.

18 Προκειμένου να κριθεί ο λόγος που προβάλλει η Ελληνική Δημοκρατία, πρέπει καταρχάς να αποσαφηνιστεί το νόημα του άρθρου 103, μέσα στο σύνολο των διατάξεων της Πράξης Προσχωρήσεως, και η σχέση του προς τον κανονισμό 516/77.

19 Κατά το άρθρο 2 της Πράξης Προσχωρήσεως, « από της προσχωρήσεως, οι διατάξεις των αρχικών Συνθηκών και οι πράξεις των οργάνων των Κοινοτήτων δεσμεύουν την Ελληνική Δημοκρατία και εφαρμόζονται στο κράτος αυτό υπό τους όρους που

προβλέπονται στις Συνθήκες αυτές και στην παρούσα Πράξη ». Απ' αυτό προκύπτει ότι ο κανονισμός 516/77 και τα μέτρα που εκδίδονται προς εκτέλεσή του εφαρμόζονται στην Ελλάδα υπό την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων που προκύπτουν από τους μεταβατικούς κανόνες που περιέχονται στα άρθρα 58, 59 και 103 της Πράξης Προσχωρήσεως.

20 Κατά το άρθρο 58, οι γεωργικές τιμές που πρέπει να εφαρμοστούν στην Ελλάδα καθορίζονται « σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στην κοινή οργάνωση των αγορών στο σχετικό τομέα ». Πέρα από την προοδευτική προσαρμογή των τιμών αυτών με το ρυθμό που προβλέπεται στο άρθρο 59, το άρθρο 103 περιέχει δύο ειδικές διατάξεις ως προς την εφαρμογή στην Ελλάδα του καθεστώτος ενισχύσεως που προβλέπεται στο άρθρο 3α του κανονισμού 516/77. Αφενός η ελαχίστη τιμή που χρησιμεύει ως βάση υπολογισμού της ενίσχυσης καθορίζεται με αναφορά στις τιμές που επικρατούσαν υπό το εθνικό καθεστώς που ίσχυε στην Ελλάδα προ της προσχωρήσεως· πρέπει να υπομνηστεί ότι δεν αμφισβητείται εν προκειμένω ο καθορισμός της ελαχίστης τιμής. Αφετέρου, το άρθρο 103, παράγραφος 3, ρυθμίζει την εκτίμηση των εξόδων μεταποιήσεως· τα έξοδα που πρέπει να ληφθούν υπόψη δεν είναι εκείνα που είχαν καθοριστεί στην Κοινότητα υπό την προηγούμενη σύνθεσή της, αλλά αυτά « που ισχύουν στην Ελλάδα ».

21 Με την επιφύλαξη των ειδικών αυτών κανόνων, οι διατάξεις του κανονισμού 516/77 και τα μέτρα που εκδίδονται προς εκτέλεσή του έχουν εφαρμογή στην Ελλάδα όπως και στα λοιπά κράτη μέλη, σύμφωνα με κοινά κριτήρια και ενιαίες μεθόδους υπολογισμού, όπως ορίζεται στο άρθρο 40, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ. Στα κριτήρια και τις μεθόδους αυτές περιλαμβάνονται και οι διαδικασίες τις οποίες εφάρμοσε η Επιτροπή για να εξασφαλίσει τη διαχείριση του καθεστώτος ενισχύσεως, η οποία της έχει ανατεθεί δυνάμει του βασικού κανονισμού. Η Επιτροπή μπορούσε, επομένως, νομίμως να εφαρμόσει στην ελληνική αγορά τη μέθοδο που είχε επιλέξει για να αναπροσαρμόζει, από περίοδο σε περίοδο, τα επίπεδα τιμών και τους άλλους παράγοντες που υπεισέρχονται κατά τον υπολογισμό των ενισχύσεων. Η χρησιμοποίηση, για το σκοπό αυτό, του ποσοστού του πληθωρισμού που διαπιστώθηκε στην Ελλάδα, για την αναπροσαρμογή του ύψους των εξόδων μεταποιήσεως, δεν είναι καταρχήν αντίθετη προς το άρθρο 103, παράγραφος 3, εφόσον η μέθοδος αυτή επιτρέπει μια πραγματιστική, για το κράτος αυτό, προσέγγιση της εξέλιξης του βιομηχανικού κόστους που υπεισέρχεται κατά τον υπολογισμό της ενίσχυσης.

22 Αν η ελληνική κυβέρνηση έκρινε ότι η αύξηση των εξόδων μεταποιήσεως στους δύο ενδιαφερόμενους βιομηχανικούς τομείς υπερέβη, κατά το υπό κρίση χρονικό διάστημα, το γενικό ποσοστό του πληθωρισμού, σ' αυτήν εναπέκειτο να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία για να θεμελιώσει την ύπαρξη αυτής της διαφοράς σε σχέση προς τη γενική εξέλιξη της οικονομίας.

23 Δεδομένου ότι τα υπομνήματα τα οποία κατέθεσε η προσφεύγουσα κυβέρνηση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας δεν περιείχαν καμία σχετική ένδειξη πλην της υπομνήσεως των αρχικών αριθμητικών τιμών, το Δικαστήριο έθεσε, κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής των αποδείξεων, ειδική ερώτηση επί του θέματος αυτού. Η δοθείσα απάντηση, που περιορίζεται στην επιβεβαίωση των ήδη γνωστών αριθμητικών τιμών, δεν αποκάλυψε κανένα νέο στοιχείο από το οποίο θα ήταν δυνατό να συναχθεί ότι το γενικό ποσοστό του πληθωρισμού που ελήφθη υπόψη δεν αποτελούσε αντιπροσωπευτικό δείκτη της πραγματικής εξέλιξης των εξόδων μεταποιήσεως που ίσχυσαν στην Ελλάδα, από την περίοδο 1982-1983 στην περίοδο 1983-1984.

24 Επομένως, ο πρώτος λόγος που προέβαλε η Ελληνική Δημοκρατία κατά της εκτιμήσεως του ύψους των εξόδων μεταποιήσεως που ισχύουν στην Ελλάδα πρέπει να απορριφθεί.

Ως προς τη μέθοδο μετατροπής

25 Η Ελληνική Δημοκρατία, στη συνέχεια, αιτιάται την Επιτροπή ότι, για τον υπολογισμό των ενισχύσεων, μετέτρεψε πρώτα την τιμή των ελληνικών προϊόντων σε ιταλικές λίρες πριν εκφράσει το ποσό των ενισχύσεων σε ECU. Αυτή η μέθοδος υπολογισμού είναι αδικαιολόγητη καθαυτή, λόγω του ότι είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους παραγωγής για τα κράτη που έχουν χαμηλότερο πληθωρισμό από τον υφιστάμενο στην Ιταλία και την αντίστοιχη μείωση του ποσού της ενίσχυσης για τα κράτη τα οποία, όπως η Ελλάδα, έχουν υψηλότερο πληθωρισμό. Επιπλέον, δεδομένου ότι η μέθοδος της Επιτροπής συνίστατο στην εφαρμογή της τιμής μετατροπής που ίσχυε κατά την ημέρα του υπολογισμού της ενίσχυσης, επέφερε παραμόρφωση στην εκτίμηση των εξόδων μεταποιήσεως λόγω υποτιμήσεως της δραχμής που επήλθε κατά τη διάρκεια του έτους 1982. Πράγματι, εφόσον τα έξοδα μεταποιήσεως που έπρεπε να ληφθούν υπόψη ήταν εκείνα που είχαν πραγματοποιηθεί κατά την αντίστοιχη περίοδο, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη την τιμή μετατροπής του χρόνου της αναλήψεως των δαπανών, που ήταν 20,45 λίρες προς μία δραχμή, αντί της τιμής μετατροπής που ίσχυε κατά το χρόνο του υπολογισμού της ενίσχυσης, που ήταν 17,19 λίρες. Η εφαρμογή της τελευταίας αυτής ισοτιμίας επέφερε αισθητή μείωση του ύψους των εξόδων μεταποιήσεως και, συνεπώς, του ποσού της ενίσχυσης.

26 Ως προς το σημείο αυτό, η Επιτροπή ισχυρίζεται προς υπεράσπισή της ότι παγίως χρησιμοποίησε τη λίρα ως λογιστικό νόμισμα για τον υπολογισμό των επιδίκων ενισχύσεων, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η Ιταλία, τουλάχιστον στην Κοινότητα με την παλιά της σύνθεση, ήταν η κύρια παραγωγός χώρα των υπό κρίση προϊόντων. Μετά την προσχώρηση της Ελλάδας θεώρησε φυσικό να επεκτείνει την ίδια μέθοδο υπολογισμού και στα ελληνικά προϊόντα. Η χρησιμοποίηση της τιμής μετατροπής που ίσχυε κατά την ημέρα του υπολογισμού της ενίσχυσης είναι η καλύτερη μέθοδος για

να προσαρμόζονται, βάσει των προσφάτων στοιχείων, τα έξοδα μεταποιήσεως σε σχέση με τα λοιπά στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της ενίσχυσης. Η Επιτροπή εξηγεί, εξάλλου, ότι, για λόγους ίσης μεταχείρισης, οφείλει να κάνει τις πράξεις μετατροπής με τον ίδιο τρόπο για όλα τα κράτη μέλη, ενώ το μόνο χρονικό σημείο που λαμβάνεται εν προκειμένω υπόψη είναι, για λόγους πρακτικούς, το χρονικό σημείο του καθορισμού του ποσού της ενίσχυσης.

27 Η αμφισβήτηση που ήγειρε η κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας προκαλεί τις ακόλουθες παρατηρήσεις. Πρέπει, καταρχάς, να λεχθεί ότι δεν μπορεί να επιτιμηθεί η Επιτροπή διότι επέλεξε το νόμισμα ενός από τα κράτη μέλη για τις απαραίτητες πράξεις μετατροπής, πριν καταλήξει στην έκφραση της ενίσχυσης σε κοινή μονάδα. Το γεγονός ότι η Ιταλία υπήρξε κατά παράδοση η κύρια παραγωγός χώρα των υπό κρίση προϊόντων στην Κοινότητα δικαιολογεί τη χρησιμοποίηση της ιταλικής λίρας. Η αναγωγή σε ορισμένο νόμισμα ως λογιστική νομισματική μονάδα, για τις αναγκαίες πράξεις μετατροπής και υπολογισμού, δεν μπορεί να οδηγήσει σε κανενός είδους παραμόρφωση, εφόσον βέβαια το ίδιο νόμισμα χρησιμοποιείται κατά ενιαίο τρόπο για τις ίδιες πράξεις.

28 Ως προς τη χρησιμοποίηση, εκ μέρους της Επιτροπής, της τιμής μετατροπής που ίσχυε κατά την ημέρα που προέβη στον υπολογισμό της ενίσχυσης, η επιλογή αυτή κρίνεται επίσης ως δικαιολογημένη προκειμένου για παροχή, η οποία δεν αποσκοπεί στην αντιστάθμιση βαρών που ανάγονται στο παρελθόν, αλλά στον προσδιορισμό της ανταγωνιστικής θέσης της παραγωγής της Κοινότητας για την επερχόμενη περίοδο. Δικαιολογημένα, επομένως, αναπροσάρμοσε η Επιτροπή στην ίδια ημέρα όλα τα στοιχεία που μπορούσαν να ασκήσουν επίδραση στον καθορισμό της ενίσχυσης, περιλαμβανομένων και των τιμών μετατροπής που ίσχυαν κατά το χρονικό εκείνο σημείο. Πρέπει να παρατηρηθεί ότι, αν η Επιτροπή λάμβανε υπόψη, για συγκεκριμένο κράτος μέλος, τιμή μετατροπής που ανήκει στο παρελθόν, θα προσέβαλλε την αρχή της ίσης μεταχείρισης των κρατών μελών και θα δημιουργούσε, επιπλέον, στο πλαίσιο μεταβλητών τιμών μετατροπής, αβεβαιότητα επιβλαβή για την ομαλή λειτουργία του καθεστώτος ενισχύσεως. Από τις σκέψεις αυτές προκύπτει ότι η Επιτροπή καλώς εφάρμοσε κατά ενιαίο τρόπο τις τιμές μετατροπής που ίσχυαν κατά την ημέρα του υπολογισμού της ενίσχυσης.

29 Επομένως, και αυτός ο λόγος πρέπει επίσης να απορριφθεί.

Επί του λόγου περί εσφαλμένου καθορισμού των συντελεστών

30 Σχετικά με τον κανονισμό 1615/83, με τον οποίο καθορίζονται οι συντελεστές που εφαρμόζονται στην ενίσχυση για τον τοματοπολτό σε συνάρτηση με τις διαστάσεις των συσκευασιών, η Ελληνική Δημοκρατία ισχυρίζεται ότι οι έλληνες παραγωγοί, οι

οποίοι συνήθως διαθέτουν το προϊόν τους σε συσκευασίες μικρότερες από τη συσκευασία που λαμβάνεται κατά τον κανονισμό 1618/83 ως πρότυπη, περιέρχονται σε μειονεκτική θέση λόγω του ότι, για τις διάφορες κατηγορίες βάρους, εφαρμόζεται ενιαίος συντελεστής επί ποσού ενισχύσεως που είναι κατώτερο για τους έλληνες παραγωγούς από ό,τι για τους παραγωγούς των λοιπών κρατών μελών. Η διαφορά αυτή μεταχειρίσεως, που είναι ασυμβίβαστη προς τον κανόνα περί απαγορεύσεως των διακρίσεων του άρθρου 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ και του άρθρου 103, παράγραφος 3, της Πράξης Προσχωρήσεως, δεν δικαιολογείται καθόλου στις αιτιολογικές σκέψεις του αμφισβητούμενου κανονισμού.

31 Η Επιτροπή ισχυρίζεται προς υπεράσπισή της ότι η χρησιμοποίηση συντελεστών, η οποία προκύπτει από την πείρα του διεθνούς εμπορίου, συνιστά την τεχνικώς προσφορότερη μέθοδο για να εξασφαλιστεί η κατ' αποκοπήν αντιστάθμιση των πρόσθετων εξόδων, τα οποία συνεπάγονται οι συσκευασίες που είναι μικροτέρων διαστάσεων από ό,τι το προϊόν οδηγός. Η Επιτροπή διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως ως προς την ακολουθητέα μέθοδο. Δεδομένου ότι η Ελληνική Δημοκρατία προσχώρησε στο παράγωγο δίκαιο στο σύνολό του, δέχτηκε και τις διατάξεις του κανονισμού 1610/78, με τον οποίο εισήχθη για πρώτη φορά το σύστημα των συντελεστών. Επί διαδοχικές περιόδους, το σύστημα των συντελεστών ουδέποτε γέννησε αμφισβητήσεις, ούτε εκ μέρους των παλιών κρατών μελών ούτε εκ μέρους της Ελληνικής Δημοκρατίας.

32 Προς επίλυση αυτού του επίμαχου σημείου, πρέπει να υπομνηστεί ότι οι συντελεστές που αμφισβητούνται με την προσφυγή είναι πράγματι προγενέστεροι της προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας. Είχαν θεσπιστεί για ομοιόμορφα επίπεδα ενισχύσεως για το σύνολο της Κοινότητας υπό την προηγούμενη σύνθεσή της και παρέμειναν καταρχήν αμετάβλητοι, και όταν, μετά την προσχώρηση, άρχισαν να υπολογίζονται δύο χωριστά ποσά ενισχύσεων.

33 Το σύστημα των συντελεστών δεν μπορεί να αμφισβητηθεί καταρχήν, δεδομένου ότι επιδιώκει, όπως αναφέρεται στο προοίμιο του κανονισμού 1610/78, να λαμβάνεται υπόψη η επίπτωση την οποία έχει επί του κόστους παραγωγής η διαφορά των συσκευασιών που χρησιμοποιούνται στο εμπόριο σε σχέση προς την πρότυπη συσκευασία, στην οποία αναφέρονται οι κανονισμοί που καθορίζουν το ποσό ενισχύσεως. Δεν μπορεί, εξάλλου, να αμφισβητηθεί το δικαίωμα της Επιτροπής να προσφεύγει εν προκειμένω σε τιμές κατ' αποκοπήν που προκύπτουν από την πείρα. Πρέπει, ωστόσο, να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή, μεταφέροντας, σ' ένα σύστημα ενισχύσεων διαφορετικών για τους έλληνες παραγωγούς και τους παραγωγούς των λοιπών κρατών μελών, το μηχανισμό ενιαίων συντελεστών για όλους τους παραγωγούς, έτσι όπως λειτουργούσε προ της προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, υπέπεσε σε τεχνικό σφάλμα.

34 Πράγματι, και αν ακόμη υποτεθεί ότι τα έξοδα συσκευασίας δεν διαφέρουν αισθητά στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Κοινότητα, η εφαρμογή του ίδιου συντελεστή επί ενισχύσεων διαφορετικού ύψους οδηγεί σε αδικαιολόγητη μείωση του ποσού της ενίσχυσης, η οποία εξασφαλίζεται σε όλους εκείνους, μεταξύ των ελλήνων παραγωγών, των οποίων το προϊόν δεν ανταποκρίνεται προς την περιγραφή της πρότυπης συσκευασίας, που περιέχεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1618/83. Μολονότι οι διατάξεις του αμφισβητούμενου κανονισμού δεν εκφράζουν καμία πρόθεση δημιουργίας διακρίσεως εις βάρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, η εφαρμογή ωστόσο των συντελεστών επέφερε εξ αντικειμένου ανισότητα μεταχειρίσεως ορισμένων τουλάχιστον παραγωγών του κράτους αυτού. Το αποτέλεσμα της εφαρμογής των συντελεστών αυτών στην Ελλάδα αντιβαίνει, επομένως, στο άρθρο 40, παράγραφος 3, εδάφια 2 και 3, της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο επιβάλλει την ίση μεταχείριση όλων των παραγωγών της Κοινότητας, είναι δε, επιπλέον, ικανό να διακυβεύσει το σκοπό του κανονισμού 516/77, ο οποίος έγκειται στην εξασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής παραγωγής στο επίπεδο των τιμών που προσδιορίζεται από τους ανταγωνιστές τρίτων χωρών.

35 Ο κανονισμός 1615/83 πρέπει, επομένως, να ακυρωθεί κατά το μέτρο που το σύστημα των συντελεστών καταλήγει σε ανεπαρκή, για τους έλληνες παραγωγούς, αντιστάθμιση των πρόσθετων εξόδων μεταποιήσεως που οφείλονται στη διαφορά της συσκευασίας σε σχέση προς την πρότυπη συσκευασία στην οποία αναφέρεται ο κανονισμός 1618/83, με συνέπεια το μη προσήκοντα καθορισμό του ποσού της ενίσχυσης για ορισμένους τύπους προϊόντων.

36 Στην Επιτροπή εναπόκειται, δυνάμει του άρθρου 176 της Συνθήκης ΕΟΚ, να καθορίσει, για την Ελλάδα, νέους συντελεστές, ή οποιοδήποτε άλλο σύστημα αντισταθμίσεως, λαμβάνοντας υπόψη τη διαφοροποίηση του καθεστώτος ενισχύσεως μεταξύ της Ελλάδας και των λοιπών κρατών μελών.

Επί των δικαστικών εξόδων

37 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Σύμφωνα όμως με την παράγραφο 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου άρθρου, το Δικαστήριο μπορεί να συμψηφίσει τα έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Από τα προηγηθέντα προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθούν οι λόγοι ακυρώσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας κατά το μέτρο που στρέφονται κατά του κανονισμού 1618/83, ενώ η Ελληνική Δημοκρατία νίκησε ως προς το σκέλος της προσφυγής της το στρεφόμενο κατά του κανονισμού 1615/83. Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να συμψηφιστούν τα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει τον κανονισμό 1615/83 της Επιτροπής, της 15ης Ιουνίου 1983, περί τροποποιήσεως του κανονισμού 1602/82 περί καθορισμού των συντελεστών που πρέπει να εφαρμοστούν στο ποσό της ενισχύσεως στην παραγωγή για τον τοματοπολτό, κατά το μέτρο που οι συντελεστές που καθορίζονται με τον κανονισμό αυτό έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ανισότητας μεταχειρίσεως μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των λοιπών κρατών μελών, ως προς την αντιστάθμιση των πρόσθετων εξόδων που οφείλονται στη χρησιμοποίηση συσκευασιών που είναι μικρότερες από τη συσκευασία που λαμβάνεται ως πρότυπη από το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1618/83 της Επιτροπής, της 15ης Ιουνίου 1983, περί καθορισμού της ελαχίστης τιμής που πρέπει να πληρώνεται στους παραγωγούς, καθώς και του ποσού ενισχύσεως στην παραγωγή για ορισμένα μεταποιημένα προϊόντα με βάση τα οπωροκηπευτικά, για την περίοδο 1983-1984.

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Mackenzie Stuart Bosco Due Κακούρης

Pescatore Koopmans Everling Bahlmann Joliet

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Σεπτεμβρίου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart